

OAMENI LA HOTARUL SOARELUI OAMENI DE CULTURĂ - OAMENI AI DOBROGEI

La țărmul Portului Euxin, unde istoria a făcut sălaş marelui Ovidius Naso, au trăit mulți alți gânditori și artiști, oameni de litere sau demnitari, memoria înregistrând în rând pe **Demetrius din Callatis** (sec. al III-lea a. Hr.), **Heraclios din Callatis**, **Satyros "Peripateticul"**, călugărul **Ioan Cassian**, episcopul Tomisului **Theotimos**, **Dionysius Exiguus**, care își spunea cu modestie "cel Mic", geograful **Iosif Mresiodax** din Cernavodă.

De obicei se cunoaște activitatea acelor oameni care și-au legat numele de cercetările întreprinse în spațiul românesc al Mării Negre, în Dobrogea, care a atras atenția prin complexitatea sa geografică și prin bogăția izvoarelor istorice.

Aproape identificați cu acest pământ sunt în ordine cronologică, ilustrul inginer constructor Anghel Saligny, anul acesta celebrat cu ocazia sărbătoririi "Podurilor dunărene", pentru capodopera tehnicii românești - Podul de la Cernavodă; colonelul **M. D. Ionescu**, autonumindu-se "cel mai autentic dobrogean" își adaugă simbolic la numele său pe cel de **Dobrogeanu** și devine autorul unei monografii totale geografică, istorică, etnografică, militară - "Dobrogea în pragul veacului al XX-lea" premiată de Academia Română cu medalia de aur; **Grigore Antipa și Ioan Borcea**, întemeietori ai școlilor românești de hidrobiologie, ihtiologie, ai Institutului Român de Cercetări Marine, laborator intens și continuu privind flora și fauna din apele românești ale Mării Negre.

Pornind de la ideea pe care au anunțat-o mari nume ale spiritualității naționale și mai ales aceia care au realizat sinteze monumentale de tip enciclopedic (să amintim pe B. P. Hașdeu sau Călinescu) că din istorii regionale se naște marea istorie a țării, se impune a aduce în prim-planul memoriei capacitățile creatoare, pe adevărații oameni ai țării, care plecând din acest spațiu geografic i-au făcut numele nepieritor.

Am putea începe cu cel mai de seamă creator al școlii geologice românești, cu cel născut în familia Radu Manolache, veșnic în căutare de pășuni, **Gheorghe Muntean Murgoci** (1872-1925), nume emblemă, după muntele în care tatăl său își țină turma. Fiind asistentul lui Ludovic Mrazec, devine cercetător principal în geologie și petrografie străbătând Dobrogea, Carpații Sudici, Colinele Olteniei, Subcarpații, Câmpia Română, Podișul Moldovenesc. Amplele sale lucrări au fost definitorii pentru domenii științifice ca mineralogia, cristalografia, geografia, geologia și pedologia.

În puține cuvinte, pentru că valoarea lui științifică poate fi acoperită de opusuri întregi, doar marele geograf **Constantin Brătescu** (1882-1945) s-a mai aplecat cu atâta râvnă asupra pământului natal. Un alt mare geograf, Simion Mehedinți, recunoaște că "de la Herodot, părintele istoriei, geografiei și etnografiei, nimeni nu a

privit cu mai mult interes și cu mai multă înțelegere ținuturile Dunării de Jos". Pentru Dobrogea, el nu este numai marele geograf, ci și marele profesor al Școlii Normale care îi poartă azi numele), al școlii superioare de comerț, și mai ales întemeietorul celor două importante periodice: "Arhiva Dobrogei" și "Analele Dobrogei".

Am putea continua cu **Oreste Tafrali** (1876-1931), profesor universitar de renume mondial, cercetător de artă bizantină, istorie și arheologie clasică născut la Tulcea și ajuns pe culmile celebrității. Evocând cu mândrie istoria pământului natal, el declara, pe oriunde l-au dus pașii, în Franța și Grecia sau în nenumărate orașe ale României, în care conferenția pentru a susține existența revistei "Artă și arheologie": "Am vizitat nenumărate țări, am admirat monumente încântătoare și falnice, am studiat istoria multor popoare vechi ...Niciodată însă n-am avut emoțiuni mai puternice, decât atunci când am scrutat trecutul scumpei noastre patrii, când am călcat din nou pământul încântător și glorios al Dobrogei noastre. Nu cred să exagerez susținând că nici o regiune din România nu-i este comparabilă în ceea ce privește însemnătatea trecutului, a monumentelor sale, ale ruinelor unor civilizații de mult apuse".

Cu preocupări asemănătoare, istorico-filozofice, remarcăm alți doi dobrogeni: **Avram Frenkian** (1898-1964) și **Alexandru Claudian** (1898-1962). Primul distins clasicist și orientalist, profesor de literatură elină, bun cunoscător al culturii și civilizației egiptene, sanscrite, iraniene. Născut la Constanța, este format la universitățile din București și Paris și toate studiile semnate cu numele lui au demonstrat probitate științifică, un deosebit simț al ierarhiei valorilor, au devenit modele în cercetare și documentare. S-a remarcat prin interpretările privitoare la opera tragicilor greci, dând subtile semnificații raportului om-divinitate, om-destin.

Chiar și o singură declarație, aceea că a semnat în diferite periodice alături de Mircea Eliade, Vasile Voiculescu, Ion Pilat este suficientă, credem, pentru ilustrarea valorii lui **Alexandru Claudian**, originar din Cernavodă. Adăugăm la această caracterizare biografică și faptul că Dimitrie Gusti i-a încredințat un seminar din istoria doctrinelor. Activitatea de bază s-ar circumscrie sociologiei, culturii și filozofiei, cu interpretări originale asupra macroproceselor istorico sociale, dar se afirmă și ca poet, traducător din literatura franceză și germană, critic literar. S-a bucurat de prietenia lui Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, George Călinescu, deși există păreri controversate asupra creației literare. Alexandru Rally îl definea ca "poet intimist, cu o sensibilitate delicată, iar Al. Piru îl numește "poet surâzător, blajin, cu sentimentul unei premature blazări".

Mult mai generoasă a fost critica literară în privința lui **Panait Cerna** (Panait Stanciof, 1881-1913), "un romantic reflexiv, scriind o poezie conceptuală, străbătută de întrebări, cu apel la simboluri". Este fiul învățătorului Panait Stanciof din satul Cerna (Tulcea), cu posibilități reduse materiale, dar prin intervenția lui Titu Maiorescu obține și bursă de stat pentru Germania și posibilitatea de a-și da acolo doctoratul cu teza "Die Gedankenlyrik", apreciată cu "Magna cum laude". Remarcabile sunt poeziile de respirație istorică sau filozofică.

Nu mult după acest scriitor, se naște la Sulina (Tulcea) un talent muzical observat de un mare muzician al timpului, Richard Strauss. El se numește **George Georgescu** (1887-1964), a îmbrățișat arta dirijării, a fost "un slujitor consecvent al

lucrărilor cu puternic conținut emoțional, al capodoperelor muzicii universale, pe care le-a interpretat în formă măiastră, cu stil și personalitate" (conf. Ion Dumitrescu). Sub bagheta lui au concertat artiști ca: Stravinski, George Enescu, Dinu Lipatti, Cassals, Rubinstein, Fistrach, Menuhin, Valentin Gheorghiu, Ion Voicu.

Din aceeași familie a marilor muzicieni, orice istorie a muzicii îl consemnează pe **Ioan D. Chirescu** (1889-1970), provenit din familia preotului și învățătorului dobrogean, pentru dezvoltarea școlilor românești de pe malul drept al Dunării. Compozitorul este un maestru al muzicii corale, urmaș al lui D. G. Kiriak, atât la catedra universitară a Conservatorului bucureștean, cât și conducerea Societății corale "Carmen". Se recunosc, printre partituri, cântece închinat pământului natal, "Dobrogea de aur", cum l-a numit întotdeauna.

Merită menționat numele scriitoarei **Lucia Borș Bacuță**, născută la Tulcea în 1895, fondatoarea celui dintâi laborator psihotehnic din România, devenit mai târziu Institutul de Orientare Profesională, și a primului liceu sanitar cu programă specială de cultură generală ("Xenocrat"). A îmbogățit literatura română cu interesante portrete istorice feminine (doamna Elena Cuza, Maria Cantemir, fiica lui Dimitrie Cantemir, Zamfira, fiica lui Moise Voievod), ocupându-se apoi de valorificarea însemnărilor, notelor, amintirilor soțului său, scriitorul Emanoil Bacuță, publicist de seamă, cu contribuții însemnate în periodicele literare dobrogene.

Un alt constănțean, **Romeo Alexandrescu** (1902-1976) îmbrățișează cariera muzicală la îndemnul lui George Enescu și puțini români pot înscrie în fișa biografică faptul că a avut printre profesori pe Nadia Boulanger și Paul Dukas la "Ecole Normale de musique" de la Paris. Activitatea compozițională s-a concretizat în lucrări pentru pian, violină, harpă, violoncel, dar a fost și un bun critic și istoric muzical, dovadă studiile, articolele, cronicile muzicale, recenziile din periodice, dar mai ales monografiile realizate pentru muzicieni ca Ravel, Claude Debussy, Gabriel Fauré, Paul Dukas.

Sandra Cotovu (1898-1985) a fost mult timp un nume uitat de istoria literară românească, deși a făcut parte din cenaclul "Sburătorul" condus de Eugen Lovinescu, a fost prietenă de generație cu Ioana Postelnicu și George Topârceanu. Familia Cotovu este un nume de rezonanță în istoria culturii dobrogene: Ion, apreciat latinist, cu premiu de traducere la Montpellier pentru transpunerea "Gintei Latine" a lui Alecsandri; fiii Vasile, pasionat arheolog, și Brutus, etnograf, cărora li se datorează muzeul de antichități din Hârșova; Virgil, soțul scriitoarei, merituos inginer constructor, de numele căruia se leagă proiectarea și executarea unor mari lucrări în portul Constanța (cheiuri, bazinul unui doc plutitor, magazii, utilaje de tranzitare a mărfurilor) dar și numeroase cercetări hidrologice și de navigație. Personalitatea literară a doamnei Cotovu este dezvăluită de romanele sale "Vijelie", "Fascinație", "Divorțul Marienei", "Jocuri de apă", în care spațiul marin este constant. A avut totdeauna nostalgia locului natal, mereu ca loc fascinant al marilor călătorii: "Am și călătorit mult. Arhipelagul Grecesc pe care l-am străbătut și unde am poposit uneori, Epidaur, Atena, regiunea lacului Tiberiade, fantastica cursă până la Marea Moartă, Constantinopolul, Egiptul până la Asuan, insulele Baleare, Majorca și Minorca în Spania. A mai fost și Dunărea la Hârșova".

Tot de pe malul Dunării, de la Topalu, provine doctorul **Gheorghe Vintilă** (1898-1979), fiul învățătorilor Dinu și Sevasta Vintilă. O parte din activitatea medicală o desfășoară și în locurile natale, la Sanatoriul CTC din Eforie Sud, celebru prin renumele doctorului Victor Climescu. Numele lui se reține printre oamenii de cultură din Dobrogea ca valoros colecționar de artă, urmându-l astfel pe celălalt mare dobrogean - Krikor Zambaccian. Deschiderea unui muzeu de artă plastică la Topalu s-a datorat donației de 275 lucrări de pictură și sculptură a doctorului Vintilă, în memoria părinților săi. Există semnături de mari maeștri ai artelor plastice între care N. Grigorescu, Ion Andreescu, O. Băncilă, Ion Falea, O. Han.

Este momentul să amintim de alți doi medici originari din Constanța, nume cunoscute nu numai în școala de medicină românească și în lumea oamenilor de știință de peste hotare: **Ervant Seropian** (1923-1987) și **Alexandru Caratzali** (1904-1980). Nenumăratele schimburi de experiență în recunoscute centre medicale alergologice din lume, prezența la congresele internaționale de astrologie, colaborările la publicațiile științifice mondiale, alegerea în diferite asociații internaționale, îl impun pe Ervant Seropian ca pe unul din cei mai buni specialiști ai medicinei contemporane. Datorită lui funcționează, din 1957, primul cabinet alergologic din România. Alergologia a scos medicina internă dintr-un impas, deoarece a oferit posibilitatea medicului practician să constate dacă un simptom oarecare are, sau nu, o origine alergică.

Alexandru Caratzali, nume de rezonanță în știința medicală creator de școală românească de citogenetică, laureat al Academiei de Științe din Paris, este primul român amintit în volumul "Human Cytogenetics" al lui Harnden, iar semnătura lui se regăsește frecvent în articolele informative scrise pentru "Enciclopedie Internaționale des Sciences et des Techniques" (Paris). Face parte din familia medicului Aristide Caratzali, în a cărei memorie s-a atribuit uneia din străzile Constanței, numele său.

Biologia românească are în **Victoria Iuga Raica** (1900-?) un strălucit reprezentant. Este urmașa unor savanți de renume mondial ca A. Popovici-Baznoșanu, Traian Săvulescu, Dimitrie Voinov (a cărei soție a fost), Grigore Antipa, Constantin Motas. Viața și-a dedicat-o cercetării științifice, atât în cariera didactică universitară, cât și ca șef de secție la Muzeul "G. Antipa" unde a înființat colecția de entomologie, introducând noi specii și subspecii în catalogul faunistic al României. S-a născut la Tulcea, în acel "orășel patriarhal cu străzi ori înzăpezite, ori prăfuite, cu căsuțe înfundate în verdeață", râvnind și la ora amintirilor "după merele cu carapace roșie și dulce înfipite în bețe, din coșul bragagiului cu fes".

Aport hotărâtor la prestigiul științelor biologice a avut academicianul **Radu Codreanu** (1904) născut tot la Tulcea ca fiu al doctorului Filip Codreanu și având în familie o ambianță prielnică dezvoltării intelectuale (este destul să enumerăm ca prieteni ai familiei pe Paul Zafiropol, dr. Nicolae Lupu, Aurel Vlaicu. A contribuit la progresul biologiei animale și a dezvoltat vocația pentru cercetarea științifică în cercurile studențești, în calitatea sa de profesor univesitar, succesor al lui Emil Racoviță. Cercetările executate în numeroase centre științifice străine (Wimereux, Arachon, Paris, Grenoble, Neapole, Montpellier, Lille, Roma) l-au impus printre savanții lumii și a fost ales membru permanent în Societăți și Uniuni de diferite ramuri biologice.

Approape deloc nu este s mnalat  contribu ia profesorului universitar, inginer **Dumitru Ștefan Hrisanide** (1904-1963) născut la Constanța, elev al Liceului "Mircea cel B tr n". Activitatea profesională este dedicată în întregime problemei mineritului, av nd inova ii remarcabile pentru industria minieră  i f c nd parte din toate colegiile de redactare a manualelor  i lexicoanelor tehnice pentru acest domeniu  tiin ifico-tehnic. Fiul său, Alexandru Hrisanide este astăzi unul din marii piani ti al lumii.

 n carieră universitară se distinge  i un alt dobrogean fiul de  aran din satul Cuza-Vodă (Constanța), **Cristache V. Oprea** (1905), devenit doctor docent în  tiin e agronomice, profesor universitar la Institutul Agronomic din Timi oara, membru în grupul interna ional de specialitate de pe l ng  ONU în vederea sporirii fondului mondial de alimente, membru în comitetul de conducere al Federa iei europene ONU pentru protec ia  i îmbunătăţirea mediului înconjurător. Profesia de agronom l-a apropiat de locurile natale efectu nd cercetări asupra p m nturilor dobrogene  i întocmind harta agro-geologică, de la litoralul Mării Negre, între lacul Agigea  i Mamaia până la Murfatlar, lucrare premiată de Academia Română.

Într-un interviu luat profesorului, acesta sus ine: "Acum, mai mult ca oric nd îmi dau seama că, cu c t am fost mai departe, am sim it mai puternic chemarea locurilor ce s-au imprimat ca prime imagini în ochii mei. Ceea ce  tiu,  i am convingerea adevărului, e că izvorul puterilor mele, pentru mult-pu inul ce l-am făcut, mi-a fost în permanen  satul natal Docuzol, cu toată complexitatea  i frumuse ea naturală, psiho-socială  i tradi ional  a vie ii lui.  mi dau seama că satul meu are un suflet propriu".

Se cuvine să facem observa ia că Dobrogea ar fi avut azi un dic ionar monografic, dacă normalismul **Stan Greavu-Dunăre** (1905-1929) nu  i-ar fi încheiat a a cur nd existen a. C nd Tudor Arghezi l-a  nt lnit, în anul 1928  i l-a dedicat tableta "O albină într-un pustiu" din "Bilete de papagal", "din 200 de localităţi c te are Dobrogea nouă "drume ul a străbătut o sută  i a schi at o sută de monografii rapide, stabilind originile, succesiunile  i caracterul na ional al punctului vizitat, legalizate prin semnăturile b tr nilor localnici". Lucrarea r m ne în manuscris, cum tot neterminată va r m ne, în casa de la Seimeni (Constanța) "Bibliografia Dunării". Dar Stan Greavu este unic prin valoroasa "Bibliografia Dobrogei" (425 a. Chr. - 1928 d. Chr.) prezentată de prof. George V lsan în  edin a Academiei de la 6 iulie 1928  i tipărită apoi în "Memoriile sec iunii istorice".

Unor astfel de existen e-model se potrive te crezul enun at de marele matematician, originar din Tulcea, **Grigore Moisil** (1906-1978), prof. univ. la Institutul Politehnic din Bucure ti, cu lucrarea premiată de Academia Română  n 1963 "Culegere de probleme de trigonometrie"; **Nicolae Mihăileanu** (1912) din Constanța, prof. univ. la Institutul Politehnic din Bucure ti, majoritatea studiilor sale referindu-se la: geometria proiectivă, diferen ial , obiecte geometrice, spa ii neeuclidiene, spa ii cu conexiune, teoria relativit  ii; **Drago  Vaida** (1933) născut la Constanța, apreciat de Grigore Moisil pentru meritele sale legate de cibernetică și automatizări industriale. După o carieră universitară la ASE Bucure ti, lucrează la Centrul European UNESCO pentru  nv  am nt superior, remarc ndu-se efortul întreprins

pentru introducerea computerelor în învățământ. Istoria matematicii din România, reține în filele sale și alte nume de doborogeni: **Ovidiu Tina, Ion Cristea**.

Anii 1900 au fost generoși cu regiunea pontică, începând să înregistrăm scriitorii, pentru care marea însemnează respirație, sens al existenței.

Să începem cu **Cella Serghi** (1907-1990), născută la Constanța, autoarea nemuri-toarei "Pânza de păianjen", rămasă în vârful treptelor de creație, mult deasupra celor-lalte: "Mirona", "Pe firul de păianjen al memoriei", "Această dulce povară, tinerețea". Romanul a împlinit dorința autoarei transmisă peste timp: "Eu am vrut să scriu o singură carte, ca o singură viață și marea să sune între copertele ei ca în valvele unei scoici. Am vrut să-mi retrăiesc copilăria și primele iubiri, bucuriile și tristețile, aspirația spre înălțimile vieții, reușitele și înfrângerile, amăgirea și suferințele". Cella Serghi, prietenă cu Camil Petrescu, Anton Holban, Magdalena Rădulescu și Mihail Sebastian, înconjurată de Liviu Rebreanu și Petru Comarnescu, apreciată de Eugen Lovinescu și Mircea Eliade, simțindu-se aproape de Ion Vinea și Ilarie Verona era, în interviurile sale, de o dezarmantă sinceritate: "Nici o carte nu rezistă dacă nu zidești în ea o parte din sufletul tău"; "Am dorit să ajung, prin scris, la un echilibru de viață și am ajuns la un acord între mine și mine și l-am realizat". În afara creației originale, Cella Serghi a fost bună traducătoare, oprindu-se la lucrări care se circumscriu temperamentului ei artistic: "Vă place Brahms" de Françoise Sagan și "Casa de hârtie" de Françoise Mallet-Joris.

În ordine cronologică, îi urmează Virgil Teodorescu (1909- ') poet care a ilustrat cu elocvență suprarealismul fiind un timp președintele Uniunii Scriitorilor și redac-tor-șef al revistei "Luceafărul", contribuind astfel la descoperirea și afirmarea unor tinere talente.

Fără a fi doborogean, a iubit marea și țărnul pontic până la divinizare, poetul **Grigore Sălceanu** (1901-1980), care a rămas în Constanța, după cursurile universitare de la Sorbona, până la sfârșitul vieții. A scris poezie și teatru, a tradus cu har din Baudelaire, Victor Hugo, Lamartine, Paul Verlaine. Cu aceeași sensibilitate și vers a reușit, a tălmăcit în franceză Alecsandri și marele Eminescu, precum și minunata noastră "Miorița", înscriind în perimetrul universal creații de vârf ale literaturii românești. A fost profesor de limbă franceză la Liceul "Mircea cel Bătrân". Interesantă este definiția dată poeziei: "Adevărul este că poezia adevărată nu are vârstă. Nu este nici de ieri, nici de mâine, ci de totdeauna. Poezia frumoasă este eternă".

Ovidiu Papadima, istoric și critic literar (1909), născut în satul Sinoe (Constanța), fiu de profesori, ajuns profesor universitar la Facultatea de Litere și Filosofie din București, lector la Universitatea din Viena și cercetător la Institutul de istorie și teorie literară "G. Călinescu", unde i se încredințează chiar de către reputatul scriitor G. Călinescu cercetări bibliografice, folclorice și monografice, finalizarea lor fiind "Bibliografia analitică a periodicelor românești" în colaborare cu Nestor Camariano, Ion Lupu), "Reviste literare românești din ultimele două decenii ale sec. al XIX-lea" și "Reviste literare românești de la începutul sec. al XX-lea", monografiile: "Cezar Bolliac" (premiul Academiei), Octavian Goga, Ion Pillat, Anton Pann, Heinrich Von Kleist, îngrijiri de volume, prefețe, alte volume ca: "Literatura populară ronfână",

"Ipostaze ale iluminismului românesc", "O viziune românească asupra lumii", "Scriitorii și înțelesurile vieții". Despre locul natal spune: "Dobrogea trebuie să fie mai bine cunoscută nu numai prin ceea ce ne dezvăluie săpăturile arheologice, ci și prin tot ce este document viu și peren al spiritualității, al creativității poporului român"; **Tașcu Gheorghiu** (1910-1982), traducător desăvârșit și subtil, născut la Constanța. A renunțat la propria-i creație pentru a tălmăci fermecător pe Rimbaud, Aragon, Asturias, Sabattier, Apollinaire, Isidore Ducasse Comte de Lautreamont, Nante etc. Nu recunoaște că era remarcabil. "Ceea ce fac este umilă și perisabilă strădanie, aproape anonimă, de a iscăli în coadă poemele unor genii cu care am sfidarea să mă măsoar întotdeauna îngenunchiat". Timpul l-a contrazis, copleșindu-l cu premii pentru desăvârșite traduceri cu "Ghepardul" de Lampedusa, "Răposatul Mattia Pascal" de Pirandello ș.a.; **Pericle Martinescu** (1911), născut în satul Vișoara (Constanța), scriitor și gazetar, traducător, istoric literar. Despre locul copilăriei, iată-i mărturisirea: "Fiecare purtăm în noi o imagine destul de fragilă a tărâmurilor copilăriei proprii, unde o poartă, un copac, o fântână prefigurează în memorie niște cicluri existențiale ireversibile"; Ioan Micu (1912), coborât din mocani păstori, se naște în satul Petroșani (Constanța), mărginit de canarale impunătoare, cu intrânduri și peșteri, care au trezit interesul lui Vasile Pârvan, asiduu cercetător al antichităților dobrogene. Are serioase cercetări asupra arheologiei ținutului marin ("Dobrogea vestigiilor antice", "Sarcofagii tomitane"), traduceri din poeți latini și italieni (Propertius, Horațiu, Vergiliu, Ovidius, Diego Valeri) și este întemeietorul revistei "Litoral" (alături de Dumitru Olariu, Aurel Dumitrescu și sculptorul Cristea Grosa); **Al. Raicu**, "om al apelor", cum se definește, s-a născut la Hârșova în 1914, scrie versuri și proză, dar o interesantă contribuție la istoria literaturii române o constituie volumele "Luminile oglinzilor", "Descoperirea păsării Sitella", "Autografe" în care valorifică întâlnirile sale cu mari oameni de cultură (Liviu Rebreanu, Mihail Dragomirescu, Dimitrie Stelaru, Octavian Goga) și colecția de manuscrise, autografe, imprimări (Al. Philipide, Șerban Cioculescu, Henriette Ivonne Stahe, Grigore Sălceanu). "Dacă pe numeroși alți poeți născuți în zone de munte - ne spune într-un interviu - i-a impresionat - și au scris - atât de mult farmecul veșnic al mării, era cu atât mai firesc ca pe mine, om al apelor, care în copilărie am zăbovit zeci de zile cu luntrea prin păpurișuri, aruncând prostovolul, să mă influențeze viața eternă a apelor"; **Traian Coșovei** (1921-1981) născut la Somova (Tulcea), scrie versuri și proză, este un maestru al reportajului, un demn urmaș al lui Geo Bogza, scrie despre oamenii Dunării, pescarii, așa cum un alt poet, **George Dan**, a scris despre oamenii mărilor; **Corneliu Leu** (1932) născut la Medgidia, romancier, editor și dramaturg, scriitor de succes, redactor la binecunoscute reviste literare ("Flacăra", "Luceafărul"), la Radioteleviziune și Cinematografie. "Adevărat lucru că realitatea dobrogeană este cea din care se trage în cea mai mare măsură substanța literaturii mele. Aici am simțit întotdeauna nevoia să-mi plasez acțiunile sau măcar să-mi aduc personajele, aici mi-am făcut înțelesul ei complex de la copilărie până la prietenii târzii - documentarea".

Dintr-un eventual dicționar al personalităților dobrogene nu ar putea lipsi **Nicolae Dunăre** (1916), născut la Hârșova, etnolog și sociolog, bun interpret al fenomenelor

etnoculturale și etnoartistice. Este doctor în științe istorice, membru al mai multor societăți științifice din țară și de peste hotare (Paris, Liège, Branorschweig, Hamburg). Participă la elaborarea Atlasului etnografic al României și este autorul a două importante monografii - "Arta populară din Valea Jiului" și "Țara Bârsei". De câte ori are prilejul, declară că "Dobrogea este un adevărat muzeu regional prin variatele și caracteristicile forme și urme ce o împânzesc".

De netăgăduit este activitatea muzicologului **Dragoș Alexandrescu** (1924), din cunoscuta familie a violonistului Alexandrescu, elev al lui Eduard Caudella și profesor al reputaților muzicieni români Garabet Avachian și Varujan Cozighian. Este profesor universitar, iar în activitatea sa compozitională acordă loc aparte motivelor dobrogene (simfonia "Dobrogea", poemul simfonic "Adamclisi", muzica de cameră "Bairamede", poemul simfonic "Adamclisi", muzica de cameră "Bairamede" pe versuri de Gr. Sălceanu, muzică corală "Sârba de la Oltina", "Beștepeanca". E și azi conducătorul cenaclului muzical din Constanța.

Desigur, că încă multe vieți celebre s-au împletit cu hotarul soarelui și al mării: sunt încă mulți scriitori care doar au drumejit prin Dobrogea (**Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Victor Eftimiu, Ion Vinea, Geo Bogza**), alții care, dintr-un motiv sau altul au stat aici o perioadă mai mare de timp (**Alexandru Macedonski**, director de Prefectură la Cernavodă, **Duiliu Zamfirescu**, supleant la Tribunalul din Hârșova, **Jean Bart**, ofițer de marină, **Ioan Minulescu** și **Dimitrie Anghel**, slujbași, **Hortensia Papadat-Bengescu**, în redacția "Dobrogei Literare", **Ioan N. Roman**, poet și avocat, fondator al revistei "Analele Dobrogei", ziaristul **Ion Adam**). Pictori de renume și-au muiat paleta în culorile orizontului dobrogean (**Țuculescu, Marius Bunescu, Stavru Tarașov, Spiru Chintilă, Florica și Marcela Cordescu, Lucian Grigorescu, Victor Rusu Ciobanu, Wanda Sachelaris Vladimirescu, Cik Damadian, Ion Nicodim**).

Este cu neputință să trecem peste **Vasile Canarache**, mult timp director al Muzeului de Arheologie, având o contribuție de seamă la descoperirea și restaurarea Monumentului roman cu mozaic, basilici, ziduri de apărare, morminte, statui; **Nicolae Teodoreanu**, academician, director al laboratorului de cercetări zootehnice de la Palas, **Victor Climescu**, chirurg de renume mondial, director al Sanatoriului de la Eforie Sud, creator de școală chirurgicală, osteo-articulară, ziaristul **Al. Gherghel**, biologii **Eugen Pora** și **Sergiu Cărăușu**, istoricul **Radu Vulpe**, neurologul **Gh. Găitan**, doctorul **A. Vasiliu**.

Prospecțiunile sunt deschise și pentru alți cercetători. Se pare că încă multe personalități au trecut pe lângă hotarul de vis al pământului scăldat de Mare.